

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 oktober 2016

WETSONTWERP

**betreffende de verbetering van de
bijzondere opsporingsmethoden en
bepaalde onderzoeksmethoden met
betrekking tot internet- en elektronische en
telecommunicaties**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 54 **1966/ (2015/2016):**

001: Wetsontwerp.

002: Advies van de Commissie persoonlijke levenssfeer.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 octobre 2016

PROJET DE LOI

**relatif à l'amélioration des méthodes
particulières de recherche et de certaines
mesures d'enquête concernant Internet,
les communications électroniques et les
télécommunications**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 54 **1966/ (2015/2016):**

001: Projet de loi.

002: Avis de la Commission vie privée.

Nr. 1 VAN DE HEER TERWINGEN c.s.

Art. 12

In het 1°, in het voorgestelde artikel 88bis, § 1, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1° het zesde lid vervangen als volgt:

“In geval van ontdekking op heterdaad kan de procureur des Konings de maatregel bevelen voor de in artikel 90ter, §§ 2, 3 en 4, bedoelde strafbare feiten. In dat geval moet de maatregel binnen vierentwintig uur worden bevestigd door de onderzoeksrechter.”;

2° tussen het zesde lid en het zevende lid twee leden invoegen, luidende:

“Indien het echter het in artikel 137, 347bis, 434 of 470 van het Strafwetboek bedoelde strafbare feit betreft, kan de procureur des Konings de maatregel bevelen zolang de heterdaadsituatie duurt, zonder dat een bevestiging door de onderzoeksrechter nodig is.

Indien het het in artikel 137 van het Strafwetboek bedoelde strafbare feit betreft, kan de procureur des Konings bovendien de maatregel bevelen voor een termijn van 72 uur, zonder dat een bevestiging door de onderzoeksrechter nodig is.”.

VERANTWOORDING:

Artikel 88bis van het Wetboek van Strafvordering betreft de zogenaamde maatregel voor “opsporing” van de communicaties, dat wil zeggen de toegang, *a posteriori* of in real time, tot de communicatie- en lokalisatiegegevens (wie heeft wie opgeroepen, wanneer, waar, enz.).

In beginsel neemt de onderzoeksrechter deze maatregel. Artikel 88bis bepaalt evenwel dat de procureur des Konings eveneens bevoegd is om de maatregel toe te staan in geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit bedoeld in artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering (dat wil zeggen, de strafbare feiten waarvoor telefoontaps zijn toegestaan). De maatregel moet binnen 24 uur worden bevestigd door de onderzoeksrechter, behoudens voor bepaalde strafbare feiten. Dit aspect wordt beoogd door het amendement.

N° 1 DE M. TERWINGEN ET CONSORTS

Art. 12

Au 1°, à l'article 88bis, § 1er, proposé, apporter les modifications suivantes:

1° remplacer l'alinéa 6 par ce qui suit:

“En cas de flagrant délit, le procureur du Roi peut ordonner la mesure pour les infractions visées à l'article 90ter, §§ 2, 3 et 4. Dans ce cas, la mesure doit être confirmée dans les vingt-quatre heures par le juge d'instruction.”;

2° insérer deux alinéas, rédigés comme suit, entre les alinéas 6 et 7:

“S'il s'agit toutefois de l'infraction visée à l'article 137, 347bis, 434 ou 470 du Code pénal, le procureur du Roi peut ordonner la mesure tant que la situation de flagrant délit perdure, sans qu'une confirmation par le juge d'instruction soit nécessaire.

S'il s'agit de l'infraction visée à l'article 137 du Code pénal, le procureur du Roi peut en outre ordonner la mesure pour un délai de 72 heures, sans qu'une confirmation par le juge d'instruction soit nécessaire.”.

JUSTIFICATION:

L'article 88bis C.I.Cr. concerne la mesure dite du “repérage” des communications c'est-à-dire l'accès, *a posteriori* ou en temps réel, aux données de communication et de localisation (qui a appelé qui, quand, où, etc).

Cette mesure est en principe décidée par le juge d'instruction. L'article 88bis prévoit toutefois que le procureur du Roi est également compétent pour autoriser la mesure en cas de flagrant délit d'une infraction reprise dans l'article 90ter C.I.Cr (c'est-à-dire les infractions pour lesquelles les écoutes téléphoniques sont autorisées). La mesure doit être confirmée dans les 24 heures par le juge d'instruction sauf pour certaines infractions. C'est cet aspect qui est visé par l'amendement.

Het gebrek aan een verplichte bevestiging door de onderzoeksrechter betreft thans inzonderheid de gijzelnemingen (artikel 347*bis* van het Strafwetboek). Het ontwerp van wet breidt dit uit naar de strafbare feiten van wederrechtelijke vrijheidsberoving, omdat het op het tijdstip van de ontdekking op heterdaad niet altijd duidelijk is of het gaat om een wederrechtelijke vrijheidsberoving dan wel een gijzelneming.

Dit amendement beoogt de situatie van een ontdekking op heterdaad van een terroristische aanslag (artikel 137 van het Strafwetboek) daar aan toe te voegen.

De afwijking van de bevoegdheid van de onderzoeksrechter in geval van ontdekking op heterdaad van een terroristische aanslag wordt met betrekking tot de specifieke maatregel van opsporing van communicatie (en de maatregel van onderschepping van communicatie, cf. amendement Nr. 2) gerechtvaardigd door de zeer specifieke situatie die wordt beoogd. De aanslagen in Brussel hebben aangetoond op welk punt een terroristische aanslag bijzonder dringende maatregelen vereist. Sommige van die maatregelen worden genomen in het kader van het strafrechtelijk onderzoek maar hebben tegelijkertijd een zeer nauwe band met het strikte veiligheidsaspect van de reactie op de aanslag. Het is immers geweten dat een terroristische aanslag kan gepaard gaan met andere aanslagen die elkaar kort na elkaar opvolgen en die men zo goed als mogelijk moet kunnen voorkomen. De gerechtelijke maatregelen inzake communicatie zijn bijzonder belangrijk in dat kader.

Het ontwerp van wet verduidelijkt bovendien de duur van de afwijking van de bevoegdheden van de onderzoeksrechter. Er bestaan twee mogelijkheden.

In geval van terroristische aanslag, en zoals reeds het geval is voor de gijzelnemingen, duurt de bevoegdheid van de procureur des Konings even lang als de ontdekking op heterdaad zelf.

Het is niettemin niet altijd zo gemakkelijk om de duur van de terroristische aanslag in te schatten als in het geval van een gijzelneming. Bovendien wordt de bevoegdheid van de procureur des Konings niet alleen gerechtvaardigd in het kader van de reactie op de aanslag die heeft plaatsgevonden, maar in voorkomend geval ook voor het voorkomen van andere aanslagen gelinkt aan de eerste. Daarom bepaalt het amendement dat, in geval van ontdekking op heterdaad van een terroristische aanslag, de bevoegdheid van de procureur des Konings geldt voor minimaal 72 uur.

L'absence d'obligation de confirmation par le juge d'instruction concerne actuellement en particulier les prises d'otages (art. 347*bis* Code pénal). Le projet de loi étend cela aux infractions de détention illégale, car la question de savoir si on est dans une situation de détention illégale ou de prise d'otages n'est pas toujours évidente au moment du flagrant délit.

Le présent amendement vise à ajouter la situation d'un flagrant délit d'attaque terroriste (art. 137 du Code pénal).

La dérogation à la compétence du juge d'instruction en cas de flagrant délit d'attaque terroriste pour ce qui concerne la mesure spécifique du repérage des communications (et celle de l'interception des communications, cf. amendement n° 2) se justifie par la situation toute particulière visée. Les attentats de Bruxelles ont démontré à quel point une attaque terroriste nécessite des mesures particulièrement urgentes. Certaines de ces mesures sont prises dans le cadre de l'enquête pénale mais ont dans le même temps un lien très étroit avec l'aspect strictement sécuritaire de la réaction à l'attentat. On sait en effet qu'une attaque terroriste peut être accompagnée d'autres attaques très rapprochées qu'il faut pouvoir prévenir autant que possible. Les mesures judiciaires relatives aux communications sont particulièrement importantes dans ce cadre.

Le projet de loi précise par ailleurs la durée de cette dérogation aux pouvoirs du juge d'instruction. Deux possibilités existent.

En cas d'attaque terroriste, et comme c'est déjà le cas pour les prises d'otage, la compétence du procureur du Roi perdure aussi longtemps que le flagrant délit lui-même.

Toutefois, la durée du flagrant délit en cas d'attaque terroriste n'est pas toujours aussi aisée à appréhender que dans le cadre de la prise d'otages. En outre, la compétence du procureur du Roi se justifie non seulement dans le cadre de la réaction à l'attaque qui a eu lieu mais le cas échéant aussi pour prévenir d'autres attaques liées à la première. C'est la raison pour laquelle l'amendement prévoit que, en cas de flagrant délit d'attaque terroriste, la compétence du procureur du Roi existe pour un minimum de 72 heures.

Die periode van 72 uur kan worden overschreden indien de eerste situatie zich voordoet, dat wil zeggen indien de ontdekking op heterdaad zelf langer duurt dan 72 uur.

Raf TERWINGEN (CD&V)
Sophie DE WIT (N-VA)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Gilles FORET (MR)
Philippe GOFFIN (MR)

Cette période de 72 heures peut être dépassée si on se trouve dans la première situation c'est-à-dire celle où le flagrant délit lui-même perdure au-delà des 72 heures.

Nr. 2 VAN DE HEER TERWINGEN c.s.

Art. 17

In het 4°, in het voorgestelde artikel 90ter, § 5, de volgende wijzigingen aangebrengen:

1° het woord “137,” invoegen tussen de woorden “bedoeld in de artikelen” en de woorden “347bis,”;

2° de paragraaf aanvullen met de volgende zin:

“Ingeval van ontdekking op heterdaad kan de procureur des Konings bovendien de maatregel bedoeld in paragraaf 1 bevelen voor het in artikel 137 van het Strafwetboek bedoelde strafbare feit voor een termijn van 72 uur.”;

3° de paragraaf aanvullen met een lid, luidende:

“De machtiging kan mondeling worden verleend en dient zo spoedig mogelijk schriftelijk te worden bevestigd.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement voorziet vooreerst in een gelijkaardige toevoeging als in amendement Nr. 1: toevoeging van artikel 137 Sw. (terrorisme) en invoering van een bevoegdheid voor de procureur des Konings gedurende 72 uur. Voor meer toelichting kan worden verwezen naar amendement Nr. 1.

Er wordt tevens een nieuw lid toegevoegd dat bepaalt dat de machtiging mondeling kan worden verleend, waarna ze zo spoedig mogelijk schriftelijk wordt bevestigd. In de situaties beschreven in artikel 90ter, § 5, is deze mogelijkheid onontbeerlijk. Dit zijn uiterst dringende situaties waarbij onmiddellijk moet kunnen worden ingegrepen.

Raf TERWINGEN (CD&V)
Sophie DE WIT (N-VA)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Gilles FORET (MR)
Philippe GOFFIN (MR)

N° 2 DE M. TERWINGEN ET CONSORTS

Art. 17

Au 4°, à l'article 90ter, § 5, proposé, apporter les modifications suivantes:

1° insérer le mot “137,” entre les mots “visées aux articles” et les mots “347bis,”;

2° compléter le paragraphe par la phrase suivante:

“En outre, en cas de flagrant délit, le procureur du Roi peut ordonner la mesure visée au paragraphe 1er pour les infractions visées à l'article 137 du Code pénal pour un délai de 72 heures.”;

3° compléter le paragraphe par un alinéa, rédigé comme suit:

“L'autorisation peut être donnée verbalement et doit être confirmée par écrit dans les plus brefs délais.”.

JUSTIFICATION

Cet amendement prévoit un ajout similaire à l'amendement n° 1: ajout de l'article 137 du Code pénal (terrorisme) et introduction d'une compétence pour le procureur du Roi pour une durée de 72 heures. On renvoie à l'amendement n° 1 pour plus d'explication.

Un nouvel alinéa est aussi ajouté qui prévoit que l'autorisation peut être donnée verbalement et est confirmée ensuite par écrit dans les plus brefs délais. Dans les situations décrites à l'article 90ter § 5, cette possibilité est indispensable. Il s'agit de situations d'extrême urgence dans lesquelles il faut pouvoir intervenir immédiatement.

Nr. 3 VAN DE HEER **TERWINGEN c.s.**

Art. 7

Het voorgestelde artikel 46sexies, § 1, derde lid, aanvullen met de volgende zin:

“Deze machtiging en de identiteit van deze persoon worden in het dossier bedoeld in paragraaf 3, zevende lid, bewaard.”

VERANTWOORDING

Artikel 46sexies, paragraaf 1, derde lid, betreft het beroep, in uitzonderlijke omstandigheden, op de deskundigheid van een persoon die niet behoort tot de politiediensten.

De memorie van toelichting geeft aan dat de machtiging om een beroep te doen op een burgerdeskundige, alsook diens identiteit, worden bewaard in het vertrouwelijk dossier. Dit blijkt evenwel niet duidelijk uit het wetsontwerp.

Dit amendement beoogt dit uit te klaren.

Raf TERWINGEN (CD&V)
 Sophie DE WIT (N-VA)
 Gautier CALOMNE (MR)
 Kristien VAN VAERENBERGH (N-VA)
 Carina VAN CAUTER (Open Vld)
 Goedeke UYTTERSROT (N-VA)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Gilles FORET (MR)

N° 3 DE M. **TERWINGEN ET CONSORTS**

Art. 7

Compléter l'article 46sexies, § 1er, alinéa 3, proposé par la phrase suivante:

“L'autorisation et l'identité de cette personne sont conservées dans le dossier visé au § 3, alinéa 7.”

JUSTIFICATION

L'article 46sexies, § 1er, alinéa 3, concerne le recours, dans des circonstances exceptionnelles, à l'expertise d'une personne externe aux services de police.

L'exposé des motifs indique que l'autorisation de recourir à un expert civil ainsi que l'identité de cet expert doivent être conservées dans le dossier confidentiel. Toutefois, le projet de loi manque de clarté sur ce point.

Le présent amendement vise à clarifier ce point.

Nr. 4 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 2°, in de ontworpen § 2, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1/ het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De procureur des Konings beslist omtrent de zoeking in een informaticasysteem of een deel ervan dat in beslag is of kan worden genomen.”;

2/ het tweede lid weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement verleent de procureur des Konings de bevoegdheid om een zoeking in een informaticasysteem toe te staan. Voorts maakt het amendement geen onderscheid naargelang het informaticasysteem al dan niet in beslag is genomen, want zoals de Raad van State terecht opmerkt, rijst de vraag of het wel pertinent is te voorzien in een verschil in juridische behandeling tussen voorwerpen die in beslag zijn genomen en voorwerpen die in beslag kunnen worden genomen. Aangezien (zoals deskundigen tijdens de hoorzittingen hebben aangegeven) die maatregel bijzonder ingrijpend is voor de privacy, met name door de mogelijkheid om de toepassingen te openen, is de voorafgaande goedkeuring door de procureur des Konings nodig, zodat omtrent de maatregel betere waarborgen gelden.

N° 4 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 2°, au § 2 proposé, apporter les modifications suivantes:

1/ remplacer l’alinéa 1er comme suit:

“La recherche dans un système informatique ou une partie de celui-ci qui a été saisi ou qui peut l’être, doit être décidée par le procureur du Roi.”;

2/ supprimer l’alinéa 2.

JUSTIFICATION

Cet amendement attribue la compétence au procureur du Roi d'autoriser la recherche dans un système informatique et supprime la distinction suivant que le système informatique soit saisi ou non. Comme le souligne à juste titre le Conseil d'État, il est permis de se demander si la différence de traitement juridique entre les objets saisis et ceux susceptibles d'être saisis, est pertinente. Par conséquent et comme l'ont souligné les experts lors des auditions, cette mesure étant particulièrement attentatoire à la vie privée (notamment par la possibilité d'ouvrir les applications), l'autorisation a priori du procureur du Roi est nécessaire afin de mieux garantir la mesure.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 5 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 2°, in de ontworpen § 2, het derde lid vervangen door wat volgt:

“De in het eerste lid bedoelde zoeking blijft beperkt tot de gegevens die opgeslagen zijn in een informaticasysteem. Daartoe desactiveren de politiediensten vóór de exploitatie van de gegevens alle externe verbindingen van het informaticasysteem.”.

VERANTWOORDING

Met het oog op rechtszekerheid en overeenkomstig de opmerkingen van de Raad van State dient te worden gepreciseerd hoe de politiediensten moeten handelen, zodat ze geen zoeking in de cloud verrichten; bovendien moeten ze zich beperken tot de in het toestel opgeslagen gegevens.

N° 5 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 2°, au § 2 proposé, remplacer l’alinéa 3 comme suit:

“La recherche visée à l’alinéa 1er peut uniquement s’étendre aux données sauvegardées dans un système informatique. À cette fin, les services de police doivent désactiver toutes les liaisons externes du système informatique avant d’exploiter les données.”.

JUSTIFICATION

Dans un souci de sécurité juridique et conformément aux remarques formulées par le Conseil d’État, il convient de préciser la façon dont les services de police devront procéder afin de ne pas effectuer une recherche dans le cloud et de se limiter uniquement aux données sauvegardées par l’appareil.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 6 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 3°, in de ontworpen § 3, de woorden “procureur des Konings” vervangen door het woord “onderzoeksrechter”.

VERANTWOORDING

Het doel van dit amendement is om terug te keren naar het voorrecht van de onderzoeksrechter om zoekingen in een informaticasysteem uit te breiden. Aangezien de betrokken gegevens reiken tot de cloud, waarin zich een massa informatie bevindt die in real time wordt bijgewerkt, zou het een goede zaak zijn mocht die zoeking worden verricht onder toezicht van de onderzoeksrechter, waarbij rekening wordt gehouden met de exploitatie van vrij belangrijke elementen uit het privéleven van de betrokkenen.

N° 6 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 3°, au § 3, proposé, remplacer les mots “procureur du Roi” par les mots “juge d’instruction”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement a pour objectif de revenir à la prérogative du juge d’instruction pour effectuer des extensions de recherche dans un système informatique. Dès lors que les données concernées s’étendent au cloud qui contient une masse d’information très importante et qui est mis à jour en temps réel; il serait opportun que cette recherche soit effectuée par le juge d’instruction compte tenu de l’exploitation d’éléments de la vie privée des personnes relativement importants.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 7 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 3°, in de ontworpen § 3, het eerste lid aanvullen met het volgende streepje:

“- indien er ernstige aanwijzingen zijn dat de persoon die het voorwerp uitmaakt van de in deze paragraaf bedoelde zoeking, misdrijven begaat of zou begaan in het kader van een criminele organisatie in de zin van artikel 324bis van het Strafwetboek, dan wel misdaden of strafbare feiten als bedoeld in artikel 90ter, §§ 2 tot 4.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement is erop gericht te voorzien dat alleen tot dergelijk onderzoek kan worden overgegaan als het om zwaardere misdrijven gaat, want alleen voor dergelijke misdrijven kan worden verantwoord dat methoden worden ingezet die heel ingrijpend zijn voor het privéleven. Er moet immers worden voldaan aan het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, dat vereist dat inmenging van de overheid in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privéleven evenredig is.

N° 7 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 3°, au § 3 proposé, compléter l’alinéa 1er par le tiret suivant:

“- s’il existe des indices sérieux que la personne faisant l’objet de la recherche visée au présent paragraphe, commette ou commettrait des infractions dans le cadre d’une organisation criminelle visée à l’article 324bis du Code pénal ou des crimes ou des délits visés à l’article 90ter, §§ 2 à 4”.

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à rehausser le seuil de peine pour procéder aux investissements visées, dont la gravité doit être fonction du caractère intrusif que les méthodes présentent pour la vie privée, afin de respecter la Convention européenne des droits de l’homme qui exige qu’une ingérence de l’autorité publique dans l’exercice du droit au respect de la vie privée soit proportionnelle.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 8 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 3°, in de ontworpen § 3, vierde lid, de woorden “procureur des Konings” vervangen door het woord “onderzoeksrechter”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe de onderzoeksrechter op nieuw bevoegd te maken met betrekking tot de gegevens die zich niet op het grondgebied van het Rijk bevinden.

N° 8 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 3°, au § 3, alinéa 4, proposé, remplacer les mots “procureur du Roi” par les mots “juge d’instruction”.

JUSTIFICATION

Cet amendement a pour objectif de réattribuer la compétence du juge d’instruction en ce qui concerne les données qui ne se trouvent pas sur le territoire du Royaume.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 9 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 3°, in de ontworpen § 3, vijfde lid, de woorden “procureur des Konings” vervangen door de woorden “onderzoeksrechter”.

VERANTWOORDING

Gelet op het amendement waarbij de onderzoeksrechter opnieuw de bevoegdheid krijgt om een uitbreiding van een zoeking in een informaticasysteem toe te staan, is het niet meer dan logisch dat die onderzoeksrechter diezelfde bevoegdheid krijgt wanneer hij bij dringende noodzakelijkheid de maatregel mondeling toestaat.

N° 9 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 3°, au § 3, alinéa 5, proposé, remplacer les mots “procureur du Roi” et remplacer par les mots “juge d’instruction”.

JUSTIFICATION

Au vu de l’amendement qui réattribue au juge d’instruction la compétence d’autoriser une extension d’une recherche dans un système informatique, il convient en toute logique, d’attribuer à ce dernier cette compétence également lorsqu’il autorise verbalement la mesure en cas d’urgence.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 10 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 2

In het punt 4°, de ontworpen § 4 vervangen door wat volgt:

“De in artikel 39bis, § 2 en § 3, bedoelde maatregelen betreffen enkel de informaticasystemen van een advocaat, een arts of een journalist als zijzelf er op basis van ernstige aanwijzingen van worden verdacht één van de misdrijven die aanleiding geven tot de maatregelen te hebben begaan, dan wel er aan te hebben deelgenomen.”.

VERANTWOORDING

Gelet op het amendement waarbij de onderzoeksrechter opnieuw de bevoegdheid krijgt om een uitbreiding van een zoeking in een informaticasysteem toe te staan, dient § 4 helemaal te worden weggelaten. Die paragraaf moet worden vervangen door een systeem dat inzake zoekingen in informaticasystemen analoog is met dat waarin wordt voorzien in het kader van huiszoekingen en taps, dat de mogelijkheid biedt het beroeps- en het bronnengeheim te vrijwaren.

N° 10 DE MME ÖZEN

Art. 2

Au 4°, remplacer le § 4 proposé par ce qui suit:

“Les mesures visées à l’article 39bis, §§ 2 et 3, ne pourront porter sur les systèmes informatiques d’un avocat ou d’un médecin ou d’un journaliste que s’ils sont eux-mêmes soupçonnés par des indices sérieux d’avoir commis ou d’avoir participé à une des infractions justifiant les mesures.”.

JUSTIFICATION

Au vu de l’amendement qui réattribue au juge d’instruction la compétence d’autoriser une extension d’une recherche dans un système informatique, il convient de supprimer l’entière de ce paragraphe. Ce paragraphe est remplacé par un système analogue à celui prévu dans le cadre des perquisitions et des écoutes pour les recherches informatiques permettant de préserver le secret professionnel et le secret des sources.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 11 VAN MEVROUW **ÖZEN**

Art. 2

De volgende wijzigingen aanbrengen:

1/ in het punt 3°, in de ontworpen § 3, vijfde lid, de woorden “zo spoedig mogelijk” vervangen door de woorden “binnen 24 uur”;

2/ in het punt 4°, in de ontworpen § 4, tweede lid, de woorden “zo spoedig mogelijk” vervangen door de woorden “binnen 24 uur”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe een termijn van 24 uur in te stellen omtrent de schriftelijke bevestiging van de mondelinge toestemming van de onderzoeksrechter voor de uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem. Zoals *avocats.be* tijdens de hoorzittingen overigens heeft onderstreept, is die wijziging noodzakelijk met het oog op het garanderen van een minimaal controlemechanisme.

N° 11 DE MME **ÖZEN**

Art. 2

Apporter les modifications suivantes:

1/ au 3°, au § 3, alinéa 5, proposé, remplacer les mots “dans les meilleurs délais” par les mots “dans les vingt-quatre heures”;

2/ au 4°, au paragraphe 4, alinéa 2, proposé, remplacer les mots “dans les meilleurs délais” par les mots “dans les vingt-quatre heures”.

JUSTIFICATION

Cet amendement a pour objectif d’instaurer un délai de vingt-quatre heures à la confirmation écrite de l’autorisation orale du juge d’instruction pour autoriser l’extension d’une recherche dans un système informatique. Comme l’a d’ailleurs souligné *avocats.be* durant les auditions, cette modification est nécessaire en vue d’assurer un mécanisme de contrôle minimum.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 12 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 7

In het ontworpen artikel 46sexies, § 2, tweede lid, de woorden “zo spoedig mogelijk” vervangen door de woorden “binnen 24 uur”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe een termijn van 24 uur in te stellen voor de schriftelijke bevestiging van de mondelinge toestemming van de onderzoeksrechter voor de infiltratie op het internet. Dat controlemechanisme is een minimale vereiste om misbruiken te voorkomen.

N° 12 DE MME ÖZEN

Art. 7

À l'article 46sexies, § 2, alinéa 2, proposé supprimer les mots “dans les plus brefs délais” par les mots “dans les vingt-quatre heures”.

JUSTIFICATION

Cet amendement a pour objectif d'instaurer un délai de vingt-quatre heures à la confirmation écrite de l'autorisation orale du procureur du roi pour autoriser une infiltration sur internet. Ce mécanisme de contrôle est minimum afin d'éviter des abus.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 13 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 7

In het ontworpen artikel 46sexies, § 1, eerste lid, de woorden “die een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf tot gevolg kunnen hebben, plegen of zouden plegen” **vervangen door de woorden** “*plegen of zouden plegen in het kader van een criminele organisatie als bedoeld in artikel 324bis van het Strafwetboek dan wel wanbedrijven of misdaden als bedoeld in artikel 90ter, § 2 tot § 4.*”

VERANTWOORDING

Dit amendement is erop gericht te voorzien dat alleen tot infiltratie op het internet kan worden overgegaan als het om zwaardere misdrijven gaat. Teneinde het evenredigheidsbeginsel in acht te nemen, moet immers worden voorzien in dezelfde drempel als voor de traditionele infiltratie als bedoeld in artikel 47octies van het Wetboek van strafvordering.

N° 13 DE MME ÖZEN

Art. 7

À l'article 46sexies, § 1er, alinéa 1er, proposé remplacer les mots “pouvant donner lieu à un emprisonnement correctionnel principal d'un an ou à une peine plus lourde” **par les mots** “*dans le cadre d'une organisation criminelle visée à l'article 324 bis du Code pénal ou des crimes ou des délits visés à l'article 90ter, §§ 2 à 4.*”

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à rehausser le seuil de peine pour procéder à des infiltrations sur Internet. En effet, afin de respecter le principe de proportionnalité, il convient de prévoir le même seuil que pour l'infiltration classique prévue à l'article 47octies du Code d'instruction criminelle.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 14 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 7

In de ontworpen § 1, tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid invoegen:

“De procureur des Konings staat, indien daartoe grond bestaat, toe de noodzakelijke maatregelen te nemen ter vrijwaring van de veiligheid en de fysieke, psychische en morele integriteit van de infiltrant. Deze toestemming wordt bewaard in het vertrouwelijk dossier als bedoeld in § 3, zevende lid.”

VERANTWOORDING

Rekening houdend met de aanbevelingen van de Raad van State strekt dit amendement ertoe dezelfde bescherming te bieden voor de infiltratie op het internet als die welke de infiltranten genieten inzake traditionele infiltratie. Het feit dat de contacten louter in cyberspace plaatsvinden en niet voortkomen uit fysieke contacten, betekent daarom immers niet dat de agenten vanwege de uitvoering van hun opdrachten geen bijzondere beschermingsmaatregelen nodig zullen hebben.

N° 14 DE MME ÖZEN

Art. 7

Au § 1er, proposé, entre le premier et le second alinéa, insérer l'alinéa suivant:

“Si c’est justifié, le procureur du Roi accorde l’autorisation de prendre les mesures nécessaires en vue de garantir la sécurité, ainsi que l’intégrité physique, psychique et morale de l’infiltrant. Cette autorisation est conservée dans le dossier confidentiel visé au § 3, alinéa 7, du présent article.”

JUSTIFICATION

Eu égard aux recommandations du Conseil d’État, cet amendement vise à apporter la même protection pour l’infiltration sur internet que pour l’infiltration classique dont bénéficient les infiltrants. En effet, le fait que les contacts n’aient lieu que dans le cyberspace et ne procèdent pas de contacts physiques ne signifie pas pour autant que les agents n’aient pas besoin de mesures de protection particulière en raison de l’exécution de leurs missions.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 15 VAN MEVROUW **ÖZEN**

Art. 8

In het punt 2°, de woorden “drie maanden” vervangen door de woorden “één maand”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe de termijn gedurende dewelke de observatiemethode mag worden toegepast, opnieuw op één maand te brengen. Het ligt in de bedoeling de balans te herstellen tussen de inmenging in het recht op het privéleven en de noden van het onderzoek.

N° 15 DE MME **ÖZEN**

Art. 8

Au 2°, remplacer les mots “trois mois” par les mots “un mois”.

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à rétablir le délai d'un mois durant lequel la méthode d'observation peut être mise en œuvre de façon à rétablir l'équilibre entre l'ingérence dans le droit à la vie privée et les besoins de l'enquête.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 16 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 18

In het ontworpen artikel 90^{quater}, § 1, tweede lid, inleidende zin, de woorden “De machtiging wordt gedagtekend en vermeldt:” vervangen door de woorden “Op straffe van nietigheid wordt de machtiging gedagtekend en vermeldt ze:”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe het bij de “potpourri II-wet”¹ opgeheven nietigheidsstelsel ingeval de bij artikel 90ter bepaalde vormregels niet in acht worden genomen, opnieuw in te stellen. Doordat het nieuwe artikel 90ter voorziet in een ingrijpende verruiming van de inmenging in het privéleven van de burgers, moet immers worden teruggrepen naar de vroegere formulering van artikel 90^{quater}, § 1, tweede lid, volgens hetwelk deze vermeldingen op straffe van nietigheid moeten worden opgenomen.

¹ Wet tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie.

N° 16 DE MME ÖZEN

Art. 18

À l'article 90^{quater}, § 1er, alinéa 2, phrase introductive, remplacer les mots “l'autorisation est datée et indique:” par les mots “À peine de nullité, l'autorisation est datée et indique:”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à rétablir le système de nullité en cas de non-respect des formalités prévues à l'article 90ter que la pot-pourri II¹ a supprimé. En effet, compte tenu, d'une extension drastique de l'ingérence dans la vie privée des citoyens par le nouvel article 90ter, le retour à l'ancienne formulation de l'art. 90^{quater}, § 1er, al. 2 prévoyant que ces mentions sont prescrites à peine de nullité, s'impose.

Özlem ÖZEN (PS)

¹ Loi modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice.

Nr. 17 VAN MEVROUW **ÖZEN**

Art. 18

In het ontworpen artikel 90^{quater}, § 1, het laatste lid weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe de mogelijkheid te schrappen dat de bij artikel 90ter bepaalde maatregelen mondeling kunnen worden toegestaan. Aangezien het nieuwe artikel 90ter in een forse inmenging in het recht op de inachtneming van het privéleven voorziet, vormt de voorafgaande schriftelijke machtiging een essentiële waarborg tegen mogelijk misbruik. Een schriftelijke machtiging voorkomt elke mogelijkheid dat onwettig uitgevoerde taps achteraf worden gedekt.

N° 17 DE MME **ÖZEN**

Art. 18

À l'article 90^{quater}, § 1er, proposé supprimer le dernier alinéa.

JUSTIFICATION

Cet amendement a pour but de supprimer la possibilité d'autoriser verbalement les mesures de l'article 90ter. En effet, au vu de l'importance de l'ingérence dans le droit au respect de la vie privée du nouvel article 90 ter, l'autorisation écrite préalable est une garantie essentielle contre de potentiels abus et évitera toute possibilité de couverture postérieure d'écoutes qui ne respecte pas le prescrit légal.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 18 VAN MEVROUW **ÖZEN**

Art. 19

In het ontworpen punt 1°, de tweede en de derde zin van het eerste lid weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe de mogelijkheid te schrappen dat een in artikel 90ter bedoelde maatregel gedurende acht maanden kan worden toegepast (met inbegrip van de twee maanden die vereist zijn voor de technische voorbereiding). Aangezien het nieuwe artikel 90ter al forser ingrijpt in het privéleven, moet immers worden teruggegrepen naar de vroegere formulering van dat artikel, om te bewerkstelligen dat een maatregel slechts maximaal zes maanden uitwerking kan hebben, ongeacht de tijd die de installatie van de technische middelen vereist.

N° 18 DE MME **ÖZEN**

Art. 19

Au 1°, à l'alinéa proposé, supprimer la deuxième et troisième phrase."

JUSTIFICATION

Cet amendement a pour objectif de supprimer la possibilité pour une mesure visée à l'article 90ter d'être mise en œuvre durant 8 mois (en ce compris les 2 mois de l'installation technique). En effet, le nouvel article 90ter étant déjà plus attentatoire à la vie privée il convient de revenir à la formulation précédente de l'article de sorte qu'une mesure ne puisse durer que maximum 6 mois nonobstant le délai durant lequel les moyens techniques sont installés.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 19 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 22

In het ontworpen artikel 90octies, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1/ paragraaf 2, eerste lid, aanvullen met wat volgt:

“Diezelfde personen zullen door de onderzoeksrechter in kennis worden gesteld van hetgeen volgens hem als communicatie of telecommunicatie onder het beroepsgeheim valt en niet wordt opgetekend in het proces-verbaal overeenkomstig artikel 90sexies, derde lid.”;

2/ paragraaf 3 weglaten.

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 90octies, § 3, derde lid, bepaalt dat de communicaties van de advocaten en artsen die onder het beroepsgeheim vallen, ter griffie in een apart dossier zullen worden bewaard. Dit amendement strekt er evenwel toe terug te grijpen naar de vroegere formulering van artikel 90octies, volgens hetwelk de communicaties die onder het beroepsgeheim vallen, niet worden opgetekend in een proces-verbaal, noch worden bewaard, teneinde het beroepsgeheim van de voormelde beroepen te vrijwaren.

N° 19 DE MME ÖZEN

Art. 22

À l'article 90octies proposé, apporter les modifications suivantes:

1/ compléter le § 2, alinéa 1er, par la phrase suivante:

“Ces mêmes personnes seront informées par le juge d'instruction des éléments des communications ou télécommunications recueillies qu'il estime relever du secret professionnel et qui ne seront pas consigné au procès-verbal conformément à l'article 90sexies, troisième alinéa.”;

2/ supprimer le § 3.

JUSTIFICATION

Alors que l'article 90octies § 3 al. 3 en projet prévoit que les communications des avocats et des médecins couvertes par le secret professionnel seront conservées au greffe dans un dossier séparé, cet amendement vise à revenir à la formulation précédente de l'art. 90octies, qui prévoit que les communications couvertes par le secret professionnel ne sont ni consignées dans un procès-verbal, ni conservées, afin de préserver le secret professionnel des métiers visés.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 20 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 25

De volgende wijzigingen aanbrengen:

1/ in het ontworpen punt 1°, de woorden “indien daarbij een vertrouwelijk dossier werd aangelegd” weglaten;

2/ in het ontworpen punt 2°, de woorden “artikel 46septies” vervangen door de woorden “artikel 46sexies”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe de kamer van inbeschuldigingstelling toezicht te verlenen bij een infiltratie op het internet, ofschoon een vertrouwelijk dossier wordt aangelegd. Tevens wordt in dit artikel een technische wijziging aangebracht, aangezien artikel 46septies niet bestaat.

N° 20 DE MME ÖZEN

Art. 25

Apporter les modifications suivantes:

1/ au 1°, dans le texte proposé, supprimer les mots “si un dossier confidentiel a été ouvert dans ce cadre”;

2/ au 2° dans le texte proposé, remplacer les mots “l’article 46septies” par les mots “46sexies”.

JUSTIFICATION

Cet amendement vise établir le contrôle de la Chambre des mises en accusation à l’occasion d’une mise en œuvre d’une infiltration sur internet, nonobstant l’ouverture d’un dossier confidentiel. Une modification technique est également apportée à cet article, l’article “46septies”, n’existant pas.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 21 VAN DE HEER VAN HECKE

Art. 2

De volgende wijzigingen aanbrengen:**1/ in 2°, het laatste lid van de ontworpen § 2 vervangen door de volgende bepaling:**

“De in het eerste en het tweede lid bedoelde zoekingen kunnen enkel worden uitgebreid tot de gegevens die opgeslagen zijn op het informaticasysteem dat, na deactivering van alle externe verbindingen van het systeem, respectievelijk in beslag is genomen of in beslag kan worden genomen. Die zoekingen kunnen alleen maar worden uitgevoerd indien:

— ze noodzakelijk zijn om de waarheid aan het licht te brengen in verband met het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de zoeking, en

— andere maatregelen disproportioneel zouden zijn, of er een risico bestaat dat zonder deze zoeking bewijselementen verloren gaan.”;

2/ in 3°, de ontworpen § 3 vervangen door de volgende bepaling:

“Enkel de onderzoeksrechter kan:

a) de zoeking in een informaticasysteem of een deel ervan, aangevat op grond van § 2, uitbreiden naar een informaticasysteem of een deel ervan dat zich op een andere plaats bevindt dan daar waar de zoeking plaatsvindt;

b) een andere zoeking bevelen in een informaticasysteem of een deel ervan dan de in § 2 bedoelde zoekingen.

Die zoekingen kunnen maar worden bevolen indien

— ze noodzakelijk zijn om de waarheid aan het licht te brengen in verband met het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van de zoeking, en

N° 21 DE M. VAN HECKE

Art. 2

Apporter les modifications suivantes**1/ au 2°, remplacer le dernier alinéa du § 2 proposé par la disposition suivante:**

“Les recherches visées aux alinéas 1 et 2 peuvent uniquement s’étendre aux données sauvegardées dans un système informatique après désactivation de toutes les liaisons externes du système, qui soit saisi, soit susceptibles d’être saisi. Ces recherches peuvent uniquement être réalisées que si:

— elles sont nécessaires pour la manifestation de la vérité à l’égard de l’infraction qui fait l’objet de la recherche; et

— d’autres mesures seraient disproportionnées ou s’il existe un risque que, sans cette recherche des éléments de preuve soient perdus.”

2/ au 3°, remplacer le § 3 proposé par la disposition suivante:

“Seul le juge d’instruction peut:

a) étendre la recherche dans un système informatique ou une partie de celui-ci entamée sur la base du § 2, vers un système informatique ou une partie de celui-ci qui se trouve dans un autre lieu que celui où la recherche est effectuée;

b) ordonner une recherche dans un système informatique ou une partie de celui-ci autre que les recherches visées au § 2.

Ces recherches ne peuvent être ordonnées que si:

— elles sont nécessaires pour la manifestation de la vérité à l’égard de l’infraction qui fait l’objet de la recherche; et

— andere maatregelen disproportioneel zouden zijn, of er een risico bestaat dat zonder deze zoeking bewijselementen verloren gaan.

In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid kan de onderzoeksrechter de uitbreiding van de in punt a) bedoelde zoeking mondeling bevelen. Dit bevel wordt binnen 24 uur schriftelijk bevestigd, met vermelding van de redenen van de uiterst dringende noodzakelijkheid.”;

3/ punt 4° weglaten;

4/ in 5°, in de ontworpen § 5, tweede lid, de woorden “van paragraaf 3” vervangen door de woorden “van paragraaf 3 a)”.

VERANTWOORDING

Een zoeking in een informaticasysteem kan het recht op inachtneming van de persoonlijke levenssfeer fors aantasten; dat recht wordt met name gewaarborgd bij artikel 8 van het EVRM en bij artikel 22 van de Grondwet.

De Raad van State geeft in zijn advies over dit wetsontwerp aan dat de proportionaliteitstoets omtrent dergelijke inmengingen een afweging van alle in het geding zijnde belangen impliceert, “rekening houdend met eerdere uitbreidingen van de bevoegdheden van het openbaar ministerie in het voorafgaande onderzoek” (DOC 1966/001, blz. 127). Het wetsontwerp strekt er in dat verband evenwel toe belangrijke bevoegdheden van de onderzoeksrechter over te hevelen naar het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie biedt echter niet dezelfde garanties op onpartijdigheid en onafhankelijkheid als de onderzoeksmagistraat (die *à charge* én *à décharge* onderzoek voert), want hij is partij bij het strafgeding.

De noodzaak onze wetgeving en onze procedures op de evolutie van de technologieën af te stemmen en ze doeltreffender te maken, moet dus worden afgewogen tegen de inachtneming van onze fundamentele rechten en van de met dat doel ingestelde garanties.

De huidige evolutie van de technologieën, onder meer op communicatievlak, maakt het mogelijk (of dat zou toch de bedoeling moeten zijn) de communicatie tussen de verschillende actoren bij een procedure te verbeteren, alsook de procedure met het oog op doeltreffendheid minder omslachtig te maken, zonder daarom de inachtneming van de fundamentele rechten van de betrokkenen in het gedrang te brengen.

— et d’autres mesures seraient disproportionnées ou s’il existe un risque que, sans cette recherche des éléments de preuve soient perdus.

En cas d’extrême urgence, le juge d’instruction peut ordonner verbalement l’extension de la recherche visée au point a). Cet ordre est confirmé par écrit dans les 24 heures avec mention des motifs de l’extrême urgence.”.

3/ supprimer le 4°.

4/ au 5°, au § 5, alinéa 2, proposé, remplacer les mots “du paragraphe 3” sont remplacés par les mots “du paragraphe 3 a)”.

JUSTIFICATION

Une recherche dans un système informatique peut constituer une ingérence importante dans le droit au respect de la vie privée, garanti notamment par l’article 8 de la CEDH et par l’article 22 de la Constitution.

Dans son avis, le Conseil d’État rappelle (p. 126-127) que le contrôle de proportionnalité de telles ingérences implique de mettre en balance tous les intérêts en cause et de tenir compte d’extensions antérieures des compétences du ministère public dans l’enquête préalable. Or, le projet transfère en la matière d’importantes compétences du juge d’instruction au ministère public. Mais celui-ci ne présente pas les mêmes garanties d’impartialité et d’indépendance que la magistrat instructeur (qui instruit tant à charge qu’à décharge) car il est partie au procès pénal.

La nécessité d’adapter notre législation et nos procédures à l’évolution des technologies et le renforcement de leur efficacité doit donc être mis en balance avec le respect des nos droits fondamentaux et des garanties mises en place à cette fin.

Par ailleurs, l’évolution actuelle des technologies, notamment de communication, permet ou en tout cas devrait permettre, d’améliorer la communication entre les différents acteurs d’une procédure, d’alléger celle-ci dans un souci d’efficacité sans pour autant compromettre le respect des droits fondamentaux des personnes concernées.

De handhaving van die proportionaliteitstoets is des te belangrijker in de gevallen waarin het bedoelde informatiesysteem wordt gebruikt door verscheidene personen en sommigen onder hen niet bij het lopende onderzoek zijn betrokken (bijvoorbeeld de kinderen die de gezinstablet of gezinscomputer gebruiken). Doeltreffendheid nastreven volstaat daarom niet als argument om te verantwoorden dat in onze wetgeving de bevoegdheden van de onderzoeksrechter stelselmatig worden afgebouwd. Dit amendement beoogt derhalve de toestemming van de onderzoeksrechter te handhaven inzake de onderzoeken die de inachtneming van de persoonlijke levenssfeer het sterkst aantasten (§ 3).

Voorts strekt dit amendement ertoe in § 2 (de door de procureur des Konings bevolen zoeking) de vrijwaringsclausule toe te voegen die in uitzicht wordt gesteld bij § 3 (uitbreiding van de door de procureur des Konings bevolen zoeking). Ook zou worden gepreciseerd – op aanbeveling van de Raad van State – dat de verbindingen van het informatiesysteem moeten worden gedeactiveerd (er moet dus op “vliegtuigmodus” worden overgeschakeld) alvorens tot de zoeking over te gaan.

De in de punten 3) en 4) in uitzicht gestelde wijzigingen zijn wetgevingstechnische gevolgen van de hierboven voorgestelde veranderingen.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Le maintien de ce contrôle de proportionnalité est d'autant plus important dans les cas où le système informatique visé est utilisé par plusieurs personnes dont certaines ne sont pas concernées par l'enquête en cours (les enfants qui utilisent la tablette ou l'ordinateur familial, par exemple). C'est pourquoi la recherche de l'efficacité n'est pas un argument suffisant pour justifier le recul systématique des pouvoirs du Juge d'instruction dans notre législation. Cet amendement prévoit donc de maintenir l'autorisation du juge d'instruction pour les investigations les plus attentatoires au droit au respect de la vie privée (§ 3).

En outre, cet amendement ajoute également dans le § 2 (recherche ordonnée par le procureur du Roi) la clause de sauvegarde telle qu'elle est actuellement prévue dans le § 3 (extension de la recherche ordonnée par le Procureur du Roi) et précise, sur recommandation du Conseil d'État, que le système informatique doit être déconnecté (mode avion) avant de procéder à la recherche.

Les modifications prévues aux points 3) et 4) sont des conséquences légistiques des modifications proposées ci-avant.